Prof. dr hab. Jarosław Deszczyński
Centrum Kompleksowej Rehabilitacji
Konstancin Jeziorna ul Gąsiorowskiego 12/14
C[1] 5-510 Konstancin Jeziorna

Konstancin 17.06.2022

Recenzja rozprawy doktorskiej

Mgr Bożeny Latała „Równowaga statyczna i dynamiczna u chorych po artroplastyce biodra z zmian zwyrodnieniowych w zależności od typu endoprotezy”

Praca doktorska mgr Bożeny Latała została wykonana w szpitalu „Ortopedica Sp.. z o.o. i w Małopolskim Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym im. Bogusław Frańczuka.

W dysertacji „Autorka przeprowadza analizę, efektów leczenia artrozy stawów biodrowych w aspiiflccie równowagi statycznej i dynamicznej pozycji ciała u pacjentów po zabiegu totalnej endoprotezoplastyki stawu biodrowego z wykorzystaniem endoprotezy k.rótkotrzpieniowej versus endoprotezy konwencjonalnej. Podjęte przez Kandydatkę badania miały charakter retrospektywny obserwacyjny.

Równowaga statyczna to utrzymanie jednakowej, wyprostowanej pozycji ciała przy braku dynamicznych ruchów jego częściami. Równowaga dynamiczna z kolei jest to płynne,„ niewytracane utrzymywanie prawidłowej postawy podczas przemieszczania się. Prawidłowa równowaga statyczna i dynamiczna ciała ma istotny wpływ na okres przeżycia endoprotezy jak również na jakość życia chorego.

Praca dotyczy bardzo aktualnego i powszechnego problemu w ortopedii, jakim jest zabieg aloplastyki stawu biodrowego. Wedle literatury zabieg endoprotezoplastyki jest najskuteczniejszą metodą leczenia zaawansowanej koksartrozy. Pomimo dużej, udokumentowanej skuteczności procedury część pacjentów zgłasza różnego rodzaju dysfunkcje na poziomie operowanego stawu. Stąd nadal istnieje potrzeba„ stałych działań mających na celu maksymalne zwiększenie skuteczności zabiegu endoprotezoplastyki. Próby modyfikacji procedur związanych z aloplastyką dotyczą przede wszystkim technik operacyjnych (np. (dojście operacyjne), rodzaju implantów, rehabilitacji przed i pooperacyjnej

edukacji pacjenta i innych aspektów kompleksowego leczenia zaawansowanej koksartrozy. Recenzowana praca liczy 137 stron i na jej zawartość składa się 6 rozdziałów plus streszczenie, piśmiennictwo, spis tabel i zdjęć oraz aneks. Praca ilustrowana jest 49 tabelami W aneksie Kandydatka umieścił dokumenty dotyczące kart przeprowadzonych badań oraz dokumenty wykonywanych testów, skał i ankiet, wykorzystanych do oceny równowagi statycznej i dynamicznej pacjentów w grupach badanych. Proporcję części teoretycznej do badawczej należy uznać za poprawną.

Cele sprecyzowane jasno i rzetelnie. Pierwszorzędnym celem pracy była funkcjonalna ocena stawu biodrowego u pacjentów po zabiegu THR w zależności od zastosowanego implantu. Kolejna to ocena korelacji pomiędzy poszczególnymi zmiennymi.

W rozdziale materiał i metoda dobór grup badanych prawidłowy. W badaniu uczestniczyły 3 grupy pacjentów, dwie po zabiegu THR, u których zastosowane dwa rodzaje implantów w grupie pierwszej badano pacjentów z wszczepioną endoprotezą krórkotrzpieniową a u badanych pacjentów z grupy 2 z wszczepionym implantem konwencjonalny. Dla porównania wyników uzyskanych w badaniu na platformie balansowej Biodex Balance System SD Kandydatka stworzyła trzecią grupę, którą stanowiło 40 osób zdrowych w wieku 40-80, u których nie implantowano endoprotezy biodrowego.

Dla większej przejrzystości materiału badawczego wzbogaconego o trzecią grupę, wskazane byłoby wyodrębnienie podrozdziałów dotyczących charakterystyki badanych grup pacjentów e wykorzystanych narzędzi badawczych, metodologii badania, określenie metod zastosowanych do analizy statystycznej.

Wszystkie trzy grupy były zbliżone do siebie pod względem liczebności oraz pod kątem cech demograficznych i cechował je prawidłowy dobór narzędzi badawczych, zarówno w zakresie obiektywnej oceny funkcjonalnej jak również subiektywnej.

Autorka wykorzystuje testy oceniające równowagę i koordynację ruchową przy pomocy dynamometrycznej platformy Biodex Balance System. Dodatkowo wykorzystuję skalę Berga, test Tinetti oraz test „Wstań i idź'. Do subiektywnej oceny autorka posługuję się skalą Harissa, skalą 'VAS oraz ankietą RAND SF-36. Uważam jednak, że czas jaki upłynął od operacji do badania (1-5 lat) jest zbyt rozbieżny i te kryterium włączenia do badania należałoby określić bardziej precyzyjnie.

Pragnę również w tym miejscu zwrócić uwagę, iż obecnie w pracach badawczych opartych na zasadach Evidence Based Medicine najczęściej do oceny funkcji narządu ruchu, stosowane są skale funkcjonalności i jakości życia. Dzięki zastosowaniu odpowiednich skał można nie 'tylko porównać efekty kliniczne z jakością życia ale również odmienne interwencje terapeutyczne. Użyte przez Doktorantkę skale w pełni spełniają zasady Evidence Based Medicine w ocenie równowagi statycznej i dynamicznej u chorych po artroplastyce biodra z powodu zmian zwyrodnieniowych w zależności od użytego typu endoprotezy

Wszystkie pomiary zostały przeprowadzone dla 3 badanych grup jednorazowo, co nieco zmniejsza wartość badania. Ranga przeprowadzonego badania byłaby znacznie wyższa, gdyby wszystkie pomiary były przeprowadzone przed zabiegiem aloplastyki oraz w określonym okresie/okresach po operacji. Taka metodologia badania umożliwiłaby również randomizację.

Metody analizy statystycznej dobrane prawidłowo, a wyniki i ich analiza przedstawione w jasny i czytelny sposób.

Piśmiennictwo w liczbie 231 pozycji literatury krajowej i zagranicznej wyczerpująco przedstawia obecny stan wiedzy dotyczący przedmiotu dysertacji. Zdecydowana większość pozycji piśmiennictwa to doniesienie z ostatnich 10 lat. Analiza badanych zagadnień związanych z tematem rozprawy przeprowadzona jest przez kandydatkę na stopień doktora medycyny rzeczowo i logicznie.

Pomimo kilku uwag, dotyczących metodyki badania, pomysł pracy uważam za bardzo ciekawy a przeprowadzone analizy za bardzo praktyczne i pomocne dla zwiększenia skuteczności zabiegu endoprotezoplastyki. To niezbędne działania mające na celu maksymalną poprawę jakości życia pacjentów z zaawansowaną koksartrozą.

Praca napisana poprawnym ładnym językiem. Nieliczne błędy stylistyczne i interpunkcyjne nie ujmują wartości dysertacji. Tabele estetyczne i czytelne. Nieco bogatsza szata graficzna w zakresie rycin i zdjęć, byłaby „milsza dla oka" czytelnika.

Na uwagę zasługuje kilkunastostronicowa dyskusja w której Kandydatka na stopień doktora nauk medycznych szczegółowo omawia wyniki osiągnięte w dysertacji, konfrontując je z wynikami światowymi.

Na podstawie przeprowadzonych badań autorka sformułowała 6 bardzo istotnych wniosków z których wnioski: 1 i 3 mają duże znaczenie praktyczne i wymagają dalszych badań potwierdzających przewagę, coraz częściej stosowanych protez krótkotrzpieniowych nad

protezami konwencjonalnymi w aspekcie równowagi statycznej i dynamicznej pozycji ciała u pacjentów po zabiegu totalnej endoprotezoplastyki słowu biodrowego.

Stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny dysertacja stanowi samodzielny fragment badań naukowych ma duże znaczenie praktyczne oraz jest ważnym przekazem naukowym dla środowiska ortopedycznego dotyczącym rodzaju endoprotezy podczas planowania, operacyjnego leczenia choroby zwyrodnieniowej stawu biodrowego,

Zwracam się przeto do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum z wnioskiem o dopuszczenie mgr Bożeny Latała do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. n.med. Jarosław Deszczyński